

Aleg. 153.

Sprawozdanie

komisji administracyjnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w sprawie wykonywania naczelnego nadzoru nad gminami i reprezentacjami powiatowemi w myśl obowiązujących ustaw.

Wysoki Sejmie!

Cheąc przedstawić dokładny obraz wykonywania nadzoru nad gminami i reprezentacjami powiatowemi, należałoby skreślić cały rozwój naszego życia gminnego i powiatowego, przedstawić historycznie genezę naszych ustaw, ulepszenia tychże w miarę potrzeb, wreszcie cały materiał uchwał sejmowych i sprawozdań Wydziału krajowego, opartych na danych zbieranych w całym kraju, na lustracjach i na blisko 30 letniem doświadczeniu od wejścia w życie ustaw, będących podwaliną rozwoju naszego samorządu. Praca taka, wymagająca głębokich studyów i długiego czasu, przechodziłaby zakres działania komisji administracyjnej, której zadaniem ocenić, czy wniosek Wydziału krajowego dążące do wzmocnienia sił urzędowych celem skuteczniejszego nadzoru są usprawiedliwione i o ile.

Badając ściśle akta sejmowe i Wydz. krajowego w tym kierunku od r. 1874 a więc od lat 20, przychodzimy do rezultatu, że stale i konsekwentnie Wysoki Sejm dążył do ściślejszego nadzoru nad gminami i reprezentacjami powiatowemi, wychodząc z zasady, że kontrola jest jednym z najważniejszych czynników ustroju autonomicznego, a raczej jego podwaliną. Nowelle do ustawy gminnej i o repr. pow., wielokrotne uchwały Sejmowe, sprawozdania komisji lustracyjnych, gminnych i administracyjnych świadczą dosadnie, że Sejm z tej drogi nigdy nie zeszedł, przeciwnie, dąży ustawicznie do wzmocnienia autonomii przez zaprowadzenie ładu i porządku, przez częstsze lustracje gmin i powiatów, czy to celem uchylecia nadużyć przez niewiedomość lub złą wolę powstałych, czy też działając prewencyjnie dla dawania wskazówek, nauczania i obrony.

Nie było jednego zdania w Wysokim Sejmie wypowiadającego przeciwne zapatrywanie ale zawsze podnoszono z uznaniem działalność w tym kierunku Wydziału krajowego, żądano dalszego i stałszego nadzoru osobliwie nad majątkiem gmin i powiatów.

Dla ilustracji niechaj posłużą niektóre daty i tak:

Zmiana §. 98 ust. gmin. o nadzorze nad urzędowaniem repr. gmin z r. 1874 i następnie ustawa z 15. lutego 1883.

Zmiana §. 48 ust o r. p. o nadzorze nad urzędowaniem repr. pow. (z r. 1885).

Zmiana §. 102 ust. gmin. o władzy dyscyplinarnej nad zwierzchnością gminną i o nadzorze władz wyższych nad urzędnikami gmin wiejskich (w r. 1883).

Sprawozdanie komisji lustracyjnej o czynnościach Wydz. kraj. za czas od 1. lipca 1884 do 30. czerwca 1885 z rezolucją przez Sejm uchwaloną:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu aby w celu zapobieżenia nadużyciom w gospodarstwach gmin wiejskich w kraju, przeprowadzał częstsze lustracje tych gospodarstw tak długo, jak tego stosunki wymagać będą“.

Sprawozdanie komisji gminnej o sprawozdaniu Wydz. krajowego z czynności Dep. I. za czas od 1. lipca 1888 do 30. czerwca 1889.: „Zadaniem władzy nadzorczej powinno być działanie prewencyjne zapobiegające nieprawidłowościom i nadużyciom gospodarki gminnej. Wydział krajowy powinien zarządzić od czasu do czasu fachowe lustracje gospodarki gminnej miast pierwszorzędnych przy współudziale delegatów powiatowych. Również i Wydziały powiatowe potrzebują opieki, rady i wskazówek. Byłoby więc w interesie samorządu, aby zmiana §. 48 o r. p. nie pozostała martwą literą i ażeby Wydział krajowy robił częściej z niej użytek“.

Wys. Sejm przyjął to sprawozdanie do wiadomości.

Sprawozdanie komisji gminnej o czynnościach Dep. I. za czas od 1. lipca 1889 do 30. czerwca 1890, w którym komisya, następnie Sejm wyraża uznanie za zorganizowanie i przeprowadzenie przez Wydział krajowy odpowiedniej kontroli nad czynnościami reprezentacji pow. i gmin z tem, aby czynności Wydziału krajowego w tym kierunku z energią rozszerzone zostały.

Już w r. 1875 żądał Wydział krajowy podniesienia etatu urzędników, uzasadniając swój wniosek tem, że skoro poruczono mu najwyższy nadzór nad majątkiem gmin, przeto do załatwienia czynności z taką kontrolą połączonych niezbędne jest pomnożenie liczby urzędników w dziale conceptowym i w dziale rachunkowym. Komisya administracyjna jednak nie zgodziła się, a w następstwie Sejm także odrzucił ten wniosek. W r. 1878 ponowił Wydział to żądanie i wówczas komisya budżetowa przysłała z wnioskiem o zwiększenie etatu urzędników, jedynie ze względu zwiększonej liczby delegowanych komisji dla nadzoru nad majątkami gmin i powiatów, dodając, że komisya budżetowa uznaje w zupełności potrzebę takiej kontroli bezpośrednio przez Wydział krajowy. Wysoki Sejm wniosek powyższy zamienił w uchwałę. Z tych samych motywów nastąpiła w r. 1882 reorganizacja oddziału rachunkowego. Pomijamy bardzo wiele innego materiału, jak samoistne wnioski poselskie, sprawozdanie i dyskusye w Sejmie, dowodzące, że ciągle, aż do ostatnich czasów, myśl wzmocnienia samorządu za pomocą silniejszego nadzoru nie schodzi z porządku dziennego naszych obrad i prac ustawodawczych. Zastanowić się dalej musimy, jak Wydział krajowy spełnia swoje zadanie, w jaki sposób odbywają się lustracje, czy takowe odniosły pożądany skutek, a wreszcie, czy Wydział krajowy posiada dostateczne siły do wykonywania nadzoru.

Z tytułu naczelnego nadzoru nad zakładowemi majątkami gmin i powiatów przeprowadza Wydział krajowy lustrację za pomocą komisji, w której skład wchodzi jeden urzędnik conceptowy i jeden rachunkowy. W prawidłowym stanie rzeczy ogranicza komisya dochodzenie swoje do gospodarki z ostatnich trzech lat, jeżeli jednak natrafi na ślad jakich nieprawidłowości, rozciąga dochodzenie i na dalsze lata wstecz. Trudno z góry oznaczyć czas potrzebny do przeprowadzenia jednej takiej lustracji, zależy to bowiem od różnorodności agend i różnaitości funduszków. Według twierdzenia Wydziału opartego na doświadczeniu, przeciętnie potrzeba 7 dni z wyjątkiem większych miast, gdzie dla zlustrowania magistratów potrzebaby dla każdego liczyć 10 dni.

Zachodzi pytanie, czy i o ile Wydz. krajowy spełniać ma obowiązek wykonywania kontroli nad gminami przez komisję ze swego łona, czy też nie należałoby pozostawić obowiązek ten wydziałom powiatowym. Co do gmin wiejskich, nie podlega żadnej wątpliwości, że wydziały powiatowe obowiązek ten nietylko mają ale powinny go spełnić własnymi siłami. Inaczej się rzecz przedstawia w miastach i miasteczkach. Otóż pominąwszy okoliczności, iż członkowie reprezentacji gmin miejskich są zwykle członkami reprezentacji pow. to zważyć należy, iż gminy miejskie rozporzą-

dzają znaczniejszymi funduszami i posiadają znaczniejszy majątek zakładowy: tam manipulacja rachunkowa jest więcej utrudniona i często zagmatwana. Przeprowadzenie lustracyi w takich gminach wymaga więcej fachowych sił, których zwykle jest brak w reprezentacyach powiatowych. W takim składzie rzeczy systematyczne wykonywanie nadzoru przez komisye z ramienia Wydziału kraj. rozciąga się według podanych dat na 74 wydziałów i 240 gmin miejskich, razem 323 urzędów a potrzebny czas do przeprowadzenia tyleż lustracyi obliczony na 2351 dni.

Gdyby lustracye wykonywać miała tylko jedna komisya (to jest jeden urzędnik konceptowy przy pomocy urzędnika rachunkowego) i urzędowała stale to, odliczywszy dni świąteczne, taka komisya mogłaby przeprowadzić wszystkie lustracye dopiero w 8 latach. Zważywszy jednakże należy, że często bądźto wskutek wyjątkowych stosunków, bądź na żądanie Wydziałów powiatowych i w wypadkach rekursu zmuszony jest Wydział krajowy zsyłać komisye i do gmin wiejskich a także po przeprowadzonej już lustracyi wdrażać dochodzenia dyscyplinarne przeciwko zarządom gmin; co oczywiście powoduje przerwę w peryodycznych lustracyach. Na podstawie tych dat Wydział krajowy nie mógłby wcześniej dokonać lustracyi jak w 9 latach. Jeżeli kontrola ma być skuteczną, musi być częściej odbywaną a chociaż komisya administracyjna nie idzie tak daleko jak Wydział krajowy, który domaga się, aby lustracya odbywała się co 3 lata i w tym celu proponuje utworzenie trzech komisji przeznaczonych jedynie do spełnienia tych obowiązków, to jednak pewne przyspieszenie terminu takiej kontroli jest wskazane. W sprawozdaniu Wydziału krajowego podniesioną także została potrzeba delegowania urzędników na komisarzy rządowych do gmin, których reprezentacye zostały rozwiązane. W roku 1893 postawiono wniosek na rozwiązanie Rad gminnych w Krakowcu, Staremmieście, Haliezu i Brzostku, ustanowiono zaś komisarzy rządowych tylko w dwóch pierwszych miejscowościach a niezadowolono dotąd sprawy Halieza i Brzostka dla braku urzędników na komisarzy rządowych. Podnieść także należy częstą potrzebę przeprowadzenia likwidacyj funduszy gminnych a to w razie wykrycia nieładu w księgach kasowych i nadużycia w administracyi funduszami; w końcu zachodzi potrzeba udzielania nieraz powiatom i gminom pomocy do uporządkowania rachunków, zakładania ksiąg i t. p. w którym to celu potrzeba także mieć każdej chwili urzędników rachunkowych do dyspozycyi. Likwidacye takie muszą być również na żądanie sądów karnych przeprowadzane i trwają w ogóle czas dłuższy.

Chcąc przedstawić działalność w tym kierunku Wydziału krajowego dołącza komisya administracyjna wykaz przeprowadzonych lustracyi w ostatnich 7½ latach to jest od 1 lipca 1886 do 30 listopada 1893, jakoteż wykaz % próśb o wydelegowanie komisji z Wydziału krajowego celem lustracyi gospodarki gminnej względnie powiatowej w latach 1892 i 1893. **Alegat 1.**
Alegat 2.

Z tych dat okazuje się, że w ostatnich latach liczba lustracyi znacznie się zwiększyła, jednak Wydział krajowy nie był w możności zadość uczynić wszystkiemu w tym kierunku stawianym żądaniom i tak w roku: 1892 na 37 podań o wydelegowanie komisji uwzględniono tylko 8, oprócz tego zarządzono 23 lustracyi w innych miejscowościach, zaś w roku 1893 na 33 próśby wysłano 9 komisji a wydelegowano 19 z własnej inicjatywy; w tych obydwu latach weszło nadto 262 zażaleń na gospodarkę gminną, z których prawie każda kwalifikowała się do załatwienia wysłaniem komisji na miejsce. Byłoby niezawodnie ciekawem zbadać, jaki rezultat odniosły tego rodzaju lustracye, jednak praca taka wymagałaby dłuższego czasu niż zakreślony dla komisji administracyjnej, ale tutaj pozytywne daty mogą być zastąpione doświadczeniem, które stwierdza, że lustracye zdziałały bardzo wiele, uregulowały niejedną nieprawidłowość, uratowały znaczny majątek gmin i powiatów, zaprowadziły ład w gospodarce, porządek w rachunkowości itp.

Po przedstawieniu tego stanu rzeczy komisya administracyjna musi jeszcze odpowiedzieć na pytanie, czy obecne siły Wydziału kraj. wystarczają na spełnienie powyższych obowiązków i o ile wnioski Wydziału kraj. jest usprawiedliwiony?

Uznając najzupełniej, że kontrola jest jednym z najważniejszych czynników ustroju autonomicznego a raczej jego podwaliną, to jednak nie podziela komisya administracyjna zapatrywa-

nia Wydziału krajowego, aby lustracja powiatów i gmin miejskich, co trzy lata była konieczną. Komisje lustracyjne powinny być wysyłane jak dotychczas tam, gdzie tego nieodzowna okazuje się potrzeba, zaś kontrola prewencyjna, której doniosłość uznajemy w całej pełni, może być rozciągniętą na znacznie dłuższy okres czasu i systematycznie unormowana, dla tego komisja administracyjna nie uważa za konieczne podniesienie etatu urzędników tak, jak Wydział krajowy proponuje a mianowicie w dziale conceptowym o jednego radcę, jednego sekretarza, dwóch wicesekretarzy i jednego adjunkta a w dziale rachunkowym o 2 adjunktów, dwóch oficyałów i trzech asystentów. Również nie może doradzać komisja administracyjna utworzenia osobnego etatu urzędników conceptowych i rachunkowych dla lustracji — byłoby to stworzeniem nowego oddziału przy Wydziale krajowym, co tak ze względów oszczędnościowych jak i rozdziału prac w Wydziale nie jest wskazane. Oceniając wnioski Wydziału krajowego nie można przemilczeć, że dopiero w roku 1892 na wniosek komisji budżetowej uchwalili Wysoki Sejm reorganizację conceptowego etatu służbowego, na podstawie której ustanowiono 33 posad urzędników conceptowych; etat ten według sprawozdania komisji budżetowej odpowiada urządzeniu biur Wydziału krajowego których jest 6 tak, że odliczając trzech radców wypada na każde biuro po jednym sekretarzu, wicesekretarzu, adjunkcie, konceptiście i aplikancie, natomiast skreślony został powyższą uchwałą sejmu cały szereg dyetaryuszy i urzędników nadetatowych. Jeżeli zatem z jednej strony nie jest wskazaniem od niedawno uchwalonego etatu odstępować i to w tak znacznej mierze to z drugiej strony należy się liczyć z faktami, które komisja administracyjna uznać musi, że pomimo przeprowadzonej reorganizacji siły pracowników w biurach nie wzrosły, a w Dep. I. prowadzącym sprawy lustracji gmin nawet się zmniejszyły, następnie, że według oświadczeń szefów wszystkich departamentów liczba urzędników jest załedwie wystarczającą do załatwienia czynności obowiązkowych biurowych.

Względy finansowe odgrywają także ważny moment w oceniu wniosku Wydziału krajowego, dlatego też nie możemy proponować tak znacznego i stałego obciążenia budżetu kraj. jakie by pociągnęło za sobą uchwalenie w dziale conceptowym 5 stałych posad a między niemi 4-go radcy, zaś w dziale rachunkowym 7 posad. Zwiększony tak etat obciążyłyby budżet rocznie kwotą 17.300 zł. nie licząc pięcioleci. Powiększenie jednak sił w celu odbywania lustracji a mianowicie powiększenie liczby urzędników conceptowych o jednego sekretarza i wicesekretarza, zaś rachunkowych o jednego adjunkta i asystenta, którzyby głównie zajęci objazdami gmin i powiatów mogli przyczynić się do skutecznego nadzoru i przeprowadzenia większej liczby lustracji, jest według zdania komisji administracyjnej wskazane a nawet konieczne. Tak podniesiony etat obciąży budżet kwotą rocznie 6.420 zł. plus pięciolecia. Budżet krajowy może ponieść ten nie tak znaczny wydatek, który sownie się opłaci w porównaniu z donośnemi rezultatami, jakie prawidłowe wykonywanie kontroli wykazuje. Komisja administracyjna wierna zasadom tylekroć przez Wysoki Sejm wypowiedzianym w kierunku wykonywania nadzoru przez wyższe organa samorządu krajowego nad niższymi i w poczuciu koniecznej potrzeby dania Wydziałowi krajowemu większych sił do spełnienia tych tak ważnych zadań wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Celem skutecznego wykonywania naczelnego nadzoru nad gminami i reprezentacjami powiatowemi w myśl obowiązujących ustaw zwiększa się etat urzędników conceptowych o jednego sekretarza i jednego wicesekretarza a w dziale rachunkowym o jednego adjunkta i jednego asystenta i upoważnia się Wydział krajowy do obsadzenia tych posad.

Przewodniczący:

Koziembrodzki.

Sprawozdawca:

Adam Jędrzejowicz.

1892.

Prośby o wydelegowanie komisji z Wydziału krajowego celem lustracji gospodarki gminnej względnie powiatowej weszły z następujących miejscowości :

1) Brzeżany (gmina)	20) Sidorów (Husiatyn)
2) Biłka szlachecka (Lwów)	21) Skole (Stryj)
3) Butyna (Żółkiew)	22) Stojanów (Kamionka)
4) Bukaczowce (Rohatyn) — komisję wysłano	23) Słoboda (Brzeżany)
5) Cieszanów (powiat) " "	24) Tłumacz (gmina)
6) Czerepin (Lwów)	25) Turka (powiat) — komisję wysłano
7) Ciężkowice (Grybów)	26) Tłusteńkie (Husiatyn) " "
8) Chorostków (Husiatyn) — Wydz. powiat.
prosił o zesłanie tej komisji	27) Tyśmienica (Tłumacz) " "
9) Dobromil (gmina)	28) Ugarsthal (Kałusz)
10) Haczów (Brzozów)	29) Uście biskupie (Borszczów)
11) Jasień (Kałusz)	30) Uścieczko (Zaleszczyki)
12) Lisowice (Zaleszczyki)	31) Wadowice (powiat) — prośba o ponowną komisję
13) Obertyn (Horodenka)	32) Wadowice (gmina) — prośba o ponowną komisję
14) Piaski (Lwów)	33) Wola dobrostańska (Gródek)
15) Podhajce (powiat)	34) Zaleszczyki (powiat) — komisję wysłano
16) Podhajce (gmina)	35) Zakopane (Nowy Targ) " "
17) Pokropiwna (Tarnopol)	36) Złoczów (powiat) " "
18) Rosulna (Bohorodeczany)	37) Żurawica (Przemysł).
19) Sanok (gmina)	

Zatem na 37 proźb uwzględniono tylko 8. Prócz tego komisje były zesłane do następujących miejscowości :

1) Bochnia (powiat)	6) Gorlice (powiat)
2) Borysław (Drohobycz)	7) Husiatyn (gmina)
3) Czabarowka (Husiatyn)	8) Huczko (Dobromil)
4) Dąbrowa (powiat)	9) Jordanów (Myślenice)
5) Dolina (powiat)	10) Kęty (Biała)

11) Krosno (powiat)	18) Stanisławów (gmina)
12) Kurzany (Brzeżany)	19) Sokal (gmina)
13) Myślenice (powiat i gmina)	20) Stryj (gmina)
14) Pilzno (powiat)	21) Tarnopol (gmina)
15) Probużna (Husiatyn)	22) Wadowice (powiat i gmina)
16) Rzeszów (gmina)	23) Żabno (Dąbrowa).
17) Rohatyn (gmina)	

W tym samym czasie weszły do Wydziału krajowego zażalenia na gospodarke gminną ze 100 miejscowości, a prawie każde zażalenie kwalifikowało się do załatwienia komisją na miejscu.

1893.

Prośby o delegowanie komisji z Wydziału krajowego celem ilustracji gospodarki gminnej względnie powiatowej weszły z następujących miejscowości :

1) Binarowa (Gorlice)	18) Oświęcim (Biała)
2) Chrzanów (powiat)	19) Myślenice (powiat)
3) Cieszanów (powiat)	20) Podhajce (powiat) — komisję wysłano
4) Demnia (Brzeżany)	21) Podbuż (Drohobycz)
5) Dołhe (Tłumacz)	22) Pomorzany (Złoczów) Wydz. powiat. prosi o zesłanie komisji
6) Halicz (Stanisławów) o ponowną komisję.	23) Popielniki (Śniatyn)
7) Jasienów górny (Kossów) — komis. wysłano	24) Stawczany (Gródek) — komisję wysłano
8) Krakowiec (Cieszanów) — " "	25) Tłuste (Zaleszczyki)
9) Kęty (Biała)	26) Wieliczka (gmina)
10) Kołbuszowa (powiat) — komisję wysłano	27) Wola radziszowska (Myślenice) — komisję wysłano
11) Kołomyja (gmina)	28) Wysoczanka (Stanisławów)
12) Kulików (Żółkiew)	29) Zawoja (Kałusz)
13) Kudryńce (Borszczów)	30) Zasławie (Rawa)
14) Lubaczów (Cieszanów)	31) Złoczów (powiat) komisję wysłano
15) Łętownia (Myślenice)	32) Żółkiew (powiat)
16) Mosty wielkie (Żółkiew) — komisję wysłano	33) Zborów (Złoczów)
17) Nisko (powiat)	

Zatem na 33 prośby wysłano 9 komisji.

Prócz tego wydelegował Wydz. kraj. komisje do następujących miejscowości;

1) Biała (gmina)	3) Brzeżany (gmina)
2) Brzesko (powiat)	4) Borszczów (powiat)

5) Brody (powiat)	13) Rzeszów (powiat)
6) Brzostek (Pilzno)	14) Rohatyn (powiat)
7) Czarny Dunajec (Nowy Targ)	15) Staremiasto (powiat i gmina)
8) Ciężkowice (Grybów)	16) Tyśmienica (Tłumacz)
9) Halicz (Stanisławów)	17) Zaturzyn (Podhajce)
10) Horodenka (powiat)	18) Zawisznia (Sokal)
11) Kossów (powiat)	19) Żółkiew (gmina)
12) Kołomyja (powiat)	

Zażalenia na gospodarkę gminną nadeszły ze 162 gmin w ogóle.

Prawie każde zaś z tych zażeń kwalifikowało się do załatwienia wysłaniem komisji na miejsce.

W y k a z

lustracy przeprowadzonych w Wydziałach powiatowych i gminach przez Wydział krajowy

L. porz.	Lustracya w		Na ządanie	Delegowani		Ilosć dni	
	Wydziale powiatowym	Gminie		koncept.	rachunk.	kon.	rach.
1	—	Oświęcim	Wp. w Białej	Michalczewski	—	7	—
2	—	Podburz	—	Stadnieki	—	13	—
3	—	Starasól	—	Pierozynski	—	10	—
4	—	Rzeczyca	e. k. Sądu w Uhnowie	—	Szajnok	—	35
5	—	Przeworsk	Wp. w Łańcucie	Michalczewski	—	6	—
6	—	Tylicz	Wp. w Nowym-Sączu	Michalczewski	—	7	—
7	—	Skawina	} Wp. w Wieliczce	Michalczewski	—	11	—
8	—	Dobczyce		i Schworm	—	7	—
9	—	Świątniki	Wp. w Wieliczce	Schworm	—	9	—
10	—	Krakowiec	Wp. Jaworów	Michalczewski	—	5	—
11	—	Rudzwiany	—	Michalczewski	—	5	—
12	—	Daszawa	Wp. Stryju	—	Paklarski	—	6
13	—	Sambor	—	Michalczewski	—	8	—
14	—	Żółkiew	—	Machalczewski	—	11	—
15	—	Nowy targ	—	—	Paklarski	—	9
16	Nowy targ	—	—	—	Paklarski	—	9
17	—	Horodenka	—	Michalczewski	—	8	—
w czasie od 1. lipca 1887 do 30. czerwca 1888.							
1	—	Krystynopol	Wp. w Sokalu	—	Paklarski	—	29
2	—	Kobiernice	Wp. w Białej	—	Paklarski	—	57
3	—	Jezierna	—	—	Szajnok	—	8
4	—	Krakowiec	—	Michalczewski	—	4	—
5	—	Podgórze	Wp. w Wieliczce	—	—	19	—
6	—	Stanisławów	—	—	—	3	—
7	—	Brody	—	Michalczewski	—	6	—
8	—	Dolina	—	Michalczewski	—	8	—
9	—	Nowy-Sącz	—	—	—	8	—
10	Cieszanów	—	Wydziału pow.	—	Tranda	—	8
							na koszt powiatu.

w czasie od 1. lipca 1888 do 30. czerwca 1889

1	Kałuż	—	—	Tranda	10	z mocy §. 48. ust. o Ep. na koszt powiatu.
2	Podhajce	—	—	Paklerski	22	ditto
3	Śniatyn	—	—	Wronowski	10	ditto
4	Turka	—	—	Paklerski	24	ditto
5	—	—	na prośbę Wydz. pow.	—	—	—
6	Kołomyja	—	na prośbę Wydz. pow.	—	—	—
7	Nowy-Sącz	—	7 Nowym Sączu	—	—	—
8	Stary-Sącz	—	7	—	—	—
9	Piwniczna	—	7	—	—	—
10	Złoczów	—	na prośbę Wp. Złoczów	—	—	—
11	Czernichowce	—	na prośbę Wp. Zbaraż	—	—	—
12	Zółkiew	—	na prośbę Wp. Zółkiew	—	—	—
13	Jarostaw	—	na prośbę Wp. Jarost.	—	—	—
14	Dolina	—	na żądanie Wp. Dolina	—	—	—
15	Cieszanów	—	na prośbę Wp. Cieszan.	—	—	—
15	Stryj	—	na prośbę Wp. Stryj.	—	—	—
11	—	—	Michałczewski	11	—	na koszt powiatu
12	—	—	Schworm	—	—	—
13	—	—	Michałczewski	—	—	—
14	—	—	Michałczewski	—	—	—
15	—	—	Michałczewski	—	—	—
16	—	—	Michałczewski	—	—	—
17	—	—	Michałczewski	—	—	—
18	—	—	Michałczewski	—	—	—
19	—	—	Michałczewski	—	—	—
20	—	—	Michałczewski	—	—	—

w czasie od 1. lipca 1889 do 30. czerwca 1890.

Zorganizowanie nadzoru systematycznego z powodu sprawozd. komisji gm. i dyskusji w Wys. Sejmie.

1	Cieszanów	—	Wp. w Cieszanowie	Tranda	8	—
2	Chrzanów	—	—	Wronowski	5	—
3	Bohorodczany	—	—	—	—	—
4	Brzezany	—	—	Paklerski	8	na koszt powiatu
5	Gorlice	—	—	—	—	—
6	Grybów	—	—	—	—	—
7	Kołomyja	—	—	Kossowski	3	—
8	Nisko	—	—	Kossowski	9	—
9	Nowy-Targ	—	—	Paklerski	10	—
10	Ropczyce	—	—	—	—	—
11	Sokal	—	—	—	—	—
12	Tarnobrzeg	—	—	Wronowski	9	na koszt powiatu
13	Trembowla	—	—	—	—	—
14	Zbaraż	—	—	Wronowski	4	—
15	Zółkiew	—	—	Kossowski	6	—
16	Żywiec	—	—	Wronowski	12	—
17	—	—	—	Wronowski	9	—
18	Trembowla	—	Wp. w Trembowli	Paklerski	20	—
19	Peczenizyn	—	—	Wronowski	53	na koszt powiatu
20	Złoczów	—	—	—	—	—
20	Biała	—	—	Kossowski	5	—
21	—	—	—	—	—	—
22	—	—	—	—	—	—
23	—	—	—	—	—	—
24	—	—	—	—	—	—
25	—	—	—	—	—	—
26	—	—	—	—	—	—
27	—	—	—	—	—	—
28	—	—	—	—	—	—
29	—	—	—	—	—	—
30	—	—	—	—	—	—

L. porz.	Lustracja w		Na żądanie	Delegowani		Ilość dni	
	Wydziale powiatowym	Gminie		koncept.	rachunk.	kon.	rach.
21	—	Gorlice	—	Michalczewski	—	7	—
22	—	Brody	—	"	—	8	—
23	—	Sokal	—	"	—	9	—
24	—	Jabłonów	—	Schworm	Kossowski	8	8
25	—	Staremiasto	—	Brąglewicz	Paklowski	6	16
26	—	Ropczyce	—	Michalczewski	Wronowski	3	3
27	—	Horodenka	—	"	—	10	—
28	—	Gródek	—	"	—	8	—
29	—	Wilamowice	Wp. w Białej	—	Paklowski	—	30
30	—	Monasterz	Zwierz. gmin.	Schworm	—	17	—
31	—	Budzanów	Wp. w Tremb.	Michalczewski	Kossowski	6	4
32	—	Perehinsko	—	Schworm	—	8	—
33	—	Lisiatycze	—	"	—	4	—
34	—	Gwoździec	—	"	Kossowski	7	7
35	—	Muszyna	—	"	dtto	10	10
36	—	Tylicz	—	"	dtto	6	6
37	—	Pivniczna	—	Michalczewski	—	3	—
38	—	Mosty wielkie	—	—	Paklowski	—	15
39	—	Makowa rust.	—	Schworm	—	4	—

w czasie od 1. lipca 1890 do 31. października 1891.

1	Staremiasto	—	—	Brąglewicz	Paklowski	5	15	Założ. ksiąg, zamkn. rach. na koszt pow.
2	Nowy Sącz	—	—	—	Paklowski	—	13	
3	Buczac	—	—	—	Kossowski	—	47	
4	Dolina	—	—	—	Paklowski	10	12	Likwid. na koszt pow. Uporządkow. rach. i założenie ksiąg.
5	Jaworów	—	—	Michalczewski	"	9	43	
6	Gródek	—	—	"	Kossowski	17	34	
7	Limanowa	—	Wydz. pow.	Schworm	Paklowski	7	50	Likwid. na koszt pow. Uporz. rach. na żąd. prezesa Rady pow. Sporz. zamn. rach. na koszt powiatu.
8	Wieliczka	—	—	Michalczewski	"	9	9	
9	Dobromil	—	—	"	Wronowski	5	5	
10	Kałuż	—	—	"	Paklowski	—	25	Uporz. zamn. rach. na koszt powiatu.
11	Tarnobrzeg	—	Wydz. pow.	—	"	—	9	
12	Biała	—	—	Michalczewski	Wronowski	6	6	

13	Wadowice	—	Kwiatkowski	Wronowski	5	56	Likwid. na koszt pow.
14	Stryj	—	Szworm	Kossowski	8	8	
15	Sambor	—	"	"	13	13	
16	Drohobycz	—	"	"	17	37	Uporz. rach. na koszt oow.
17	Żydaczów	—	"	"	10	10	
18	Mysłenice	—	Michalczewski	Tranda	5	5	
19	Tłumacz	—	"	—	5	—	
20	Husiatyn	—	Szworm	Kossowski	9	9	
21	Łancut	—	Michalczewski	Tranda	9	58	Likwid. na koszt pow.
22	Rawa	—	"	Wronowski	8	8	
23	Kraków	—	"	Tranda	3	3	
24	—	—	"	Lewartowski	7	7	
25	Bochnia	—	Szworm	Kossowski	17	17	
26	Husiatyn	—	Michalczewski	—	8	—	
27	Nowy targ	—	"	—	11	—	
28	Mysłenice	—	"	Wronowski	7	—	
29	Bestwinka	Wydz. pow. Braja	"	—	5	76	Likwid. na koszt gminy
30	Wadowice	—	Kwiatkowski	—	5	—	
31	Kalwarya	—	Michalczewski	—	6	—	
32	Świątniki	posła Wgo dr. Weigła	Dr. Lewicki	Kossowski	17	34	Uporz. rach. na koszt gm.
33	Śniatyn	—	Michalczewski	—	8	—	
34	Knihinin	—	Szworm	—	11	—	
35	Krościenko	—	"	—	9	9	
36	Oleksinice	—	—	Paklowski	13	19	
37	Dehowa	ek. Sądu w Brzeżan.	—	Kossowski	13	13	
38	Kopeczyńce	—	Szworm	—	4	—	
	Kęty	—	Michalczewski	—	—	—	

w czasie od 1. listopada 1891 do 31. grudnia 1892.

1	Dąbrowa	—	Szworm	Kossowski	8	12	
2	Brzeżany	—	Michalczewski	—	2	—	
3	Czortków	—	Szworm	Wronowski	13	11	
4	Dolina	—	Brąglewicz	"	9	9	
5	Drohobycz	—	Szworm	—	11	—	Lustracya fund. drog. wspólnie z inżynierem H. Czaplikiem
6	Gorlice	—	Michalczewski	—	5	—	
7	Horodenka	—	"	Wronowski	12	13	
8	Jasło	—	Brąglewicz	Lewartowski	8	8	
9	Krosno	—	Michalczewski	—	5	—	
10	Pilzno	—	Brąglewicz	—	6	—	
11	Podhajce	—	Szworm	—	9	—	
12	Rohatyn	—	Michalczewski	—	5	—	
13	Śniatyn	—	Dr. Lewicki	Wronowski	7	52	Likwidacya na koszt pow.
				Lewartowski	13	12	

Lp. porz.	Lustracya w		Na żądanie	Delegowani		Ilość dni		
	Wydziale powiatowym	Gminie		koncept.	rachunk.	kon.	rach.	
14	Zaleszczyki	—	—	Szworm	Lewartowski	24	37	Uporządkowanie rachunków na koszt pow. na koszt powiatu
15	Brzesko	—	—	Michalczewski	Wronowski	5	5	
16	Bochnia	—	—	dtto	dtto	5	5	
17	Mielec	—	—	dtto	dtto	5	5	
18	Wieliczka	—	Prezesa Rady pow. Wydziału powiatow.	—	Wronowski	—	15	
19	Turka	—	dtto	—	Paklowski	—	22	
20	Tarnobrzeg	—	dtto	—	Wronowski	—	20	
21	Złoczów	—	dtto	—	Paklowski	—	26	
22	Rawa	—	dtto	—	Lewartowski	—	13	
23	Cieszanów	—	dtto	—	Trunda	—	7	
24	—	Żabno	—	Szworm	Kossowski	7	6	
25	—	Kraków	—	Jw. Wereszczyński	—	8	4	
26	—	Podgórze	—	Michalczewski	Paklowski	6	—	
27	—	Brzeźany	—	—	—	5	—	
28	—	Sanok	Magistrau	dtto	—	7	14	
29	—	Podhajce	e. k. Starostwa	dtto	Wronowski	12	—	
30	—	Kęty	Wp. w Białej	Szworm	Wronowski	11	37	
31	—	Dobromil	Zwierzch, gminna	dtto	dtto	11	11	Uporządkowanie na koszt gminie
32	—	Burszyn	—	dtto	dtto	2	23	
33	—	Bukaczowce	Wp. w Rohatynie	—	Paklowski	—	13	Uporządkowanie rachunków na koszt gminy
34	—	Biecz	Wp. w Gorlicach	Michalczewski	Wronowski	6	—	
35	—	Huczko	—	dtto	—	8	20	
36	—	Dobra szlach.	—	—	Kossowski	—	16	
37	—	Kałuż	Wp. w Kałużu	—	dtto	—	29	
38	—	Rzeszów	—	Michalczewski	Paklowski	19	8	na koszt powiatu
39	—	Doline	—	dtto	—	9	11	
40	—	Tarnopol	—	dtto	Wronowski	12	12	
41	—	Zakopane	—	dtto	Paklowski	9	174	Likwidacya na koszt gm.
42	—	Borysław	—	dtto	—	6	—	
w czasie od 1. stycznia 1893 do 30. listopada 1893.								
1	Brody	—	—	Brąglawicz	Lewartowski	8	33	Uporz. rach. na koszt p.
2	Borszczów	—	—	—	—	14	61	Likwidacya na koszt p.
3	Kolbuszowa	—	Prezesa Rady pow.	Michalczewski	Paklowski	8	11	

4	Kołomyja	—	Prezesa Rady pow.	Michałczewski	Paklowski	—	—	—
5	Kossów	—	—	"	Wronowski	6	8	Uporządk. na koszt pow.
6	Nisko	—	—	Brąglewicz	Lewartowski	11	36	}
7	Staromiasto	—	Delegacya urzędnika rach. na prośbę pow.	Michałczewski	Wronowski	5	5	
8	Złoczów	—	Wydz. pow.	Brąglewicz	Paklowski	5	10	na koszt pow.
9	Cieszanów	—	"	—	Tranda	—	8	"
10	Rohatyn	—	"	—	Wronowski	—	9	"
11	Czortków	—	Magistratu	—	"	—	16	na koszt gminy
12	—	—	Wydziału pow.	Michałczewski	Paklowski	—	8	}
13	—	Brzezany	—	"	—	5	—	
14	—	Zółkiew	Wydz. pow. Zółkiew	"	—	7	—	na koszt powiatu
15	—	Krakowiec	—	"	—	4	4	}
16	—	Mosty wielkie	—	"	Wronowski	7	7	
17	—	Tysmienica	—	"	"	8	8	Likwidacya na koszt gminy
18	—	Oświęcim	Delegacya urzędnika rach. na prośbę gm.	"	"	7	40	}
19	—	Halicz	—	"	—	10	—	
20	—	Cięzkowice	—	"	Wronowski	6	6	}
21	—	Staromiasto	—	"	—	8	—	
22	—	Brzostek	—	Brąglewicz	—	6	—	}
23	—	Podhajce	—	Michałczewski	—	5	—	
24	—	Nowy Targ	—	"	—	4	—	}
25	—	Zaturzyn	ek. Prokurator państ. we Lwowie	Brąglewicz	—	4	—	
26	—	Stawczany	—	Michałczewski	Wronowski	4	4	}
27	—	Jasienów	—	Brąglewicz	Lewartowski	10	10	
28	—	Zawisznia	ek. Sądu Myśleniae	—	Wronowski	—	15	Likwidacya na koszt gminy
29	—	Wola radziszow. W zarządzie wspólnego ma- jątku 7-10 gmin czarnodunajceck.	—	Michałczewski	Wronowski	6	26	

Zestawienie

przeprowadzonych przez Wydział krajowy lustracyi w ostatnich 7½ latach
tj. od 1. lipca 1886 do 30. listopada 1893.

W czasie	W wydziałach powiatowych	W miastach pow. tj. 32 Magistr. i 42 innych Zw. gmin.	W innych miastach i miasteczk.	W gmin. wiejskich	Razem	Ilość dni	
						kone.	rach.
od 1. lipca 1886 do 30. czerwca 1887	1	4	7	5	17	107	59
od 1. lipca 1886 do 30. czerwca 1888	1	5	3	1	10	48	102
od 1. lipca 1888 do 30. czerwca 1889	6	6	2	1	15	79	183
od 1. lipca 1889 do 30. czerwca 1890	16	10	6	7	39	236	304
od 1. lipca 1890 do 31. październ. 1891	23	7	3	5	38	288	693
od 31. paździer. 1891 do 31. grudnia 1892	23	9	6	4	42	290	650
od 1. stycznia 1893 do 30. listopada 1893	11	5	7	6	29	160	321
Ogółem	81	46	34	29	190	1.208	2.312

Z 81 komisji po Wydziałach powiatowych przypada:

Na właściwe lustracye 51 komisji

„ powtórzone lustracye 6 „

„ pomoc rachunkową 24 „

W gminach miejskich podlegających ustawie miejskiej z r. 1889

przeprowadzono lustracyę w 21 gminach

powtórzono „ w 5. „

Nadto przeprowadzono lustracyę w Krakowie mieście.